

آلودگی محیط زیست در ایران: پس از خوزستان، نوبت مازندران

طاہر شیرمحمدی

01.03.2017

+++++

هزاران تن زباله رها شده در جنگل‌های مازندران سلامتی میلیون‌ها نفر را تهدید می‌کند. نمایندگان مازندران خواستار اختصاص بودجه‌ای ملی به حل مشکل زباله هستند. کارشناسان محیط زیست بر آموزش و اطلاع‌رسانی به مردم تاکید می‌کنند.

به مشکلات خشکی دریاچه ارومیه، نابودی تالاب‌ها و ریزگردهای خوزستان مشکل آلودگی جنگل‌های مازندران هم افزوده شده است. ستار بابایی کفاکی، مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری مازندران، روز دوشنبه ۹ اسفند (۲۷ فوریه) هشدار داد: «اگر حفظ منابع طبیعی و جنگل‌ها جدی گرفته نشود به زودی مشکل خوزستان در این استان نیز به وجود می‌آید».

بزرگترین مشکل مازندران زباله‌های رها شده در جنگل است. نگاهی گذرا به سررتیتر رسانه‌های محلی خود گویای این مشکل است: "اینجا زباله می‌روید"، "دریای خزر و جنگل‌هایی که سطل زباله شدند"، "جنگل‌های ایران حال خوبی ندارند"!

اوضاع آنقدر وخیم است که اداره محیط زیست مازندران از شهرداران این استان به دلیل انباشت روزانه ۲۰۰ تن زباله در جنگل‌های شمال شکایت کرد. در پی این شکایت حکم بازداشت ۸۰ درصد از شهرداران شهرهای مازندران صادر شد. اما این حکم نیز چاره‌ساز بحران زباله مازندران نشد. شهرداران در توجیه عمل اداره زیر نظارتشان گفتند که چاره دیگری ندارند و اگر زباله‌ها در این مکان‌ها دفن نشوند، مجبور می‌شوند آنها را در شهرها رها کنند.

آمار سخن می‌گوید

قسمتی از سواحل خزر هر سال به دلیل آلودگی منطقه ممنوعه اعلام می‌شود

جمعیت ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار نفری استان مازندران روزانه ۲۷۰۰ تن زباله تولید می‌کند. حضور سالانه ۱۵ میلیون گردشگر هم موجب می‌شود که حجم زباله این استان تا ۳ برابر افزایش یابد. این زباله‌ها در میان جنگل، رودخانه و دریا رها می‌شود.

سهیل اولزاد، یکی از فعالان محیط زیست مازندران، درباره معضل زباله در گفت‌وگو با پایگاه اطلاع‌رسانی "بلاغ"، یک سایت محلی در مازندران، می‌گوید که در محمودآباد در ۲ متری ساحل دریای خزر زباله دپو می‌شود. در سرخورد در ۲۰ متری ساحل زباله‌ها را دپو می‌کنند. در قائمشهر نیز ۴۰ سال است زباله را در بستر رودخانه دپو می‌کنند. در فریدون‌کنار ارتفاع دپوی زباله به ۱۰ متر رسیده است. در شهرستان تنکابن ۴۰ سال است زباله در رودخانه تلار تخلیه می‌شود و ارتفاع زباله در این رودخانه به ۱۵ تا ۲۰ متر می‌رسد.

این فعال محیط زیست مازندرانی درباره وضعیت زباله در ساری، مرکز استان مازندران، هشدار می‌دهد. به گفته او وضعیت به‌گونه‌ای است که "از دپوی زباله‌ها در کنار پارک کیاسر یک دریاچه شیرآبه به‌وجود آمده است". به گفته اولادزاد نفوذ شیرآبه زباله‌ها به رودخانه‌ها و آب‌های زیرزمینی باعث شده است که مازندران در کشور رتبه نخست شیوع سرطان دستگاه گوارش را داشته باشد.

درخواست بودجه ملی توسط نمایندگان مازندران در مجلس

نمایندگان مازندران در مجلس درخواست می‌کنند که یک بودجه ملی به حل مشکل زباله در مازندران اختصاص یابد. محمد دامادی، نماینده ساری، درباره عدم اختصاص بودجه ملی برای مدیریت پسماند مازندران می‌گوید: «۳۰ سال است که ما فریاد می‌زنیم و دولت‌ها قول مهار زباله‌های مازندران را از طریق اعتبار می‌دهند و اما در این چند سال هیچ بودجه‌ای برای حل این معضل اختصاص نداده‌اند».

همچنین ولی‌الله نانوآکناری، نماینده بابل‌سر و فریدون‌کنار، می‌گوید که استان مازندران با بودجه محدودش قادر به حل مشکل زباله نیست. او می‌گوید حدود ۱۰ سال است که زباله‌ها به شکل نادرست و ناهنجاری در نزدیکی ساحل خزر در بابل‌سر دپو می‌شوند. به عقیده او ساماندهی پسماند یک طرح ملی است که اختصاص بودجه ملی را می‌طلبد.

جمع‌آوری زباله‌ها از طرف شهرداری‌ها

مریم مطلبی، کارشناس ارشد آلودگی و حفاظت از محیط زیست دریا

مریم مطلبی، کارشناس ارشد آلودگی و حفاظت از محیط زیست دریا، می‌گوید که زباله‌های رها شده در طبیعت باید هرچه سریع‌تر از طرف شهرداری‌ها جمع‌آوری شود. او تأکید می‌کند: «شیوع بیماری، آلودگی آبهای زیرزمینی، آلودگی و صدمه دیدن پوشش گیاهی و جانوری، از بین رفتن و صدمه دیدن جنگل و ورود آلودگی به چرخه زندگی روزمره از صدمات جبران‌ناپذیر اهمال در این عمل است».

به نظر این کارشناس برای مدیریت بهینه مشکل زباله بطور کلی نیاز به "جمع‌آوری زباله، مراکز تحویل زباله، سیستم نظارتی بر کل این پروسه و همچنین سیستم بازیافت" است. مطلبی معتقد است که اقدامات گوناگون، از جمع‌آوری و مدیریت زباله تا فرهنگ‌سازی زمان‌بر و پرهزینه بوده و در مدت چند هفته تحقق پیدا نخواهد کرد، اما در یک دوره ۱۰ ساله هزینه‌ها جبران خواهد شد و مهم‌ترین عامل وجود یک خواست قوی و سرمایه‌گذاری کافی و زمان است.

آلمان به عنوان الگویی برای حل مشکل زباله

آیا تجربه آلمان می‌تواند برای حل زباله در ایران کمکی کند؟ مطلبی کارشناس ارشد محیط زیست، درباره حل مشکل زباله در آلمان می‌گوید که از سال ۱۹۸۴ برنامه‌هایی برای اطلاع‌رسانی به مردم شهر کلن در رابطه با زباله و نحوه صحیح رفتار در این مورد در بازار، مدارس، مهد کودک و غیره بوجود آمد. حدود ۱۰ سال طول کشید تا اینکه مردم به اهمیت این مسئله پی‌برده و این همه جزو فرهنگ آنها شد که زباله را باید با روش‌های پیشنهادی جداسازی کنند.

او اضافه می‌کند: «در آلمان از سال ۱۹۷۲ قانون دفع زباله وجود دارد در آن زمان قانونی تصویب شد که باید تعداد دپوئی‌ها از ۵۰۰ هزار به ۵۰۰ تقلیل پیدا می‌کرد. بسیاری از این دپوئی‌ها برای محیط زیست مضر تشخیص داده شدند. برای باقی مانده دپوئی‌ها قوانین و مقررات سختی تصویب شد بطور مثال قوانینی جهت حفاظت از آب‌های زیرزمینی. قانون‌های مربوطه مرتباً بازبینی شده و بهتر شدند تا اینکه در سال ۱۹۹۰ بازیافت زباله از طریق سوزاندن آن اجباری شد».

در بسیاری از کشورها مانند آلمان قسمتی از هزینه دفع زباله از طریق شهروندان در قالب پرداخت مالیات تامین می‌شود. پرداخت مالیات برای زباله باعث تقویت مسئولیت‌پذیری مردم و همچنین کمکی برای تامین هزینه این پروسه از سوی دولت است.

مطلبی ادامه می‌دهد: «باید به این نکته توجه کرد که در حال حاضر با اینکه مردم در ایران مالیاتی برای زباله نمی‌دهند. اما هزینه واقعی که از آسیب‌های مدیریت بد در رابطه با زباله به آنها وارد می‌شود به مراتب بالاتر از هزینه ای است که اگر آنها به عنوان مالیات پرداخت می‌کردند. بطور کلی در آلمان زباله‌های خانگی سوزانده شده و از حرارت آن به عنوان مثال برای تولید الکتریسته استفاده می‌شود و خاکستر آن در دپوئی‌های حفاظت شده که آبهای زیرزمینی را آلوده نمی‌کنند جمع‌آوری می‌شود».

کمک ایرانیان مقیم خارج به حل بحران زیست محیطی

دکتر بیژن کوشان و همکارانش در کناره دریاچه ارومیه

دکتر بیژن کوشان، زمین‌شناس و کارشناس محیط زیست در آلمان، سال‌هاست درباره مشکلات زیست‌محیطی ایران تحقیق می‌کند. او نیز به دوپچه وله می‌گوید که همان‌قدر که ریزگردها، خشکی دریاچه ارومیه و نابودی تالاب‌ها اولویت دارند، انباشت و دفن زباله و رها شدن هزاران تن زباله در جنگل‌های مازندران که "ریه کشور" به حساب می‌آید هم مهم است. او تاکید می‌کند که این مشکلات زیست محیطی همچون حلقه‌های زنجیر به هم وصل هستند. کوشان به دوپچه وله می‌گوید که ۱۵ میلیون گردشگری که وارد استان مازندران می‌شوند بیشترین زباله‌ها را تولید می‌کنند. به گفته او دولت حسن روحانی برای حل چنین مشکلاتی می‌تواند کارشناسان ایرانی مقیم خارج که در عرصه محیط زیست فعالند را به کشور فراخواند.

آقای کوشان که با وضعیت جنگل‌های آلمان به خوبی آشناست می‌گوید که آلمانی‌ها در رابطه با مسئله زباله به این فکر می‌کنند که آن را کمتر تولید بکنند و زباله تولید شده را به انرژی تبدیل کنند. به گفته کوشان، رها شدن زباله سبب ایجاد شیرآبه‌های خطرناکی می‌شود و این شیرآبه‌ها وارد آب‌های زیرزمینی می‌شود و در نتیجه سلامتی مردم را به خطر می‌اندازد. این کارشناس پیشنهاد می‌کند که شهرداری‌ها برای ایجاد دیو از دانش کارشناسان و زمین‌شناسان استفاده و از اختصاص جنگل برای انباشت زباله پرهیز کنند.

+++++

برچیده تبرستان از دوپچه وله 1-3-2017 / 11-12-1395

<http://www.dw.com/fa-ir/%D8%A2%D9%84%D9%88%D8%AF%DA%AF%DB%8C-%D9%85%D8%AD%DB%8C%D8%B7-%D8%B2%DB%8C%D8%B3%D8%AA-%D8%AF%D8%B1-%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D9%BE%D8%B3-%D8%A7%D8%B2-%D8%AE%D9%88%D8%B2%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D9%86%D9%88%D8%A8%D8%AA-%D9%85%D8%A7%D8%B2%D9%86%D8%AF%D8%B1%D8%A7%D9%86/a-37755052>